

Roger Scruton commemora el bicentenari de la mort de Kant tot avançant una tesi singular: segons creu, el filòsof de la "pau perpètua", arquitecte intel·lectual de la idea d'una Lliga de les Nacions unides pel dret internacional, hauria estat a favor de la guerra que el 2003 van iniciar els Estats Units amb la finalitat de derrocar el règim de Saddam Hussein. Per començar, cal dir que estic d'acord en un punt: Kant va ser molt clar pel que fa a l'oposició que mantenia envers una guerra d'agressió, categoria que inclou la guerra preventiva. Fins ací, molt bé.

Però tot seguit Roger Scruton continua un raonament que no em convenç ni poc ni massa, i encara més si analitzem tot el que ja sabem de la guerra de l'Iraq. El primer punt de discordança entre la tesi de Scruton i la meua fa referència a la interpretació de la visió que tenia Kant d'uns estats units en el si d'una nova federació internacional: era, de debò, només un ideal, o un veritable objectiu que la humanitat estava en condicions d'assolir? Per a Scruton, només és un "ideal de raó" kantiana. Per a mi, és la direcció que hauria de prendre la humanitat per sobreviure. Hauríem de tendir a una comunitat mundial funcionant dins el marc d'un sistema de dret comú a tots.

El segon punt discordant entre nosaltres fa referència a la manera de traslladar les idees de Kant a la guerra de l'Iraq. Aquest conflicte il·lustra el fet que, en l'era de la mundialització, una guerra d'agressió no contraresta efectivament l'amenaça del terrorisme. Roger Scruton fonamenta la seua teoria, tot fent ús d'una sèrie d'hipòtesis inspirades per la definició kantiana del que és una república i del que és un estat despòtic. Després, aplica aquesta definició, respectivament, als Estats Units i a l'Iraq de Saddam Hussein, tot al·legant que "el paral·lelisme és bastant sorprenent". Tot seguit exposaré les quatre esmenes que jo faria al raonament de Roger Scruton.

En primer lloc, Scruton exposa com és un règim despòtic, i esmenta els crims del règim iraquiana: repressió del poble, eradicació de les minories i atacs contra els països veïns. No hi ha dubte que la història recent de l'Iraq és la d'un despotisme assassí que va cometre crims innom-

No podem imaginar Kant donant suport a una intervenció fonamentada amb tanta mala fe, replica Antje Vollmer, vicepresidenta del Bundestag i una de les figures destacades d'Els Verds alemanys.

La pau perpètua és quelcom més que un ideal

brables que no serem nosaltres qui en menystindrem l'abast. Però també és cert que ja n'havia pagat, en part, el cost, perquè ja havia patit reaccions militars a aquestes accions (la primera guerra del Golf, l'any 1991, n'és el millor exemple); d'altres, havien estat contrarestades per garanties internacionals de seguretat (les zones d'exclusió aèria i el suport a l'autonomia dels kurds al nord de l'Iraq). Abans de la guerra del març i de l'abril del 2003, no hi havia res que justificara de debò una nova acusació contra l'Iraq. Per esquivar aquesta realitat, els Estats Units van al·legar dos fets molt diferents, a l'hora de justificar la guerra: d'una banda, que Saddam Hussein posseïa armes de destrucció massiva susceptibles d'ésser desplegades en qualsevol moment; de l'altra, que l'Iraq era un dels refugis del terrorisme internacional. Encetar una guerra contra aquest règim, per tant, volia dir matar dos pardals d'un tret. La guerra no ens ha permès de verificar cap dels dos arguments. No fa per a Kant, això d'aprovar una iniciativa fonamentada amb tanta mala fe, amb tantes inexactituds i amb tants errors de judici.

En segon lloc, Roger Scruton descriu una gran potència que desitja escampar pel món el model de govern republicà. La referència als Estats Units contemporanis és ben clara. La idea mereix que li fem costat. Però, contràriament al que deixa entendre Scruton, Kant segurament no hauria permès que les idees foren imposades per les armes.

En tercer lloc, Roger Scruton descriu aquesta república (sobreenentent-hi els Estats Units) com una potència que desit-

ja escampar la pau, i que pensa que podrà alliberar el poble del jou del despotisme, a canvi d'unes poques pèrdues. Vist des d'ara, sembla que Washington es va equivocar en aquest punt. Un any després de la proclamació de la victòria, encara no s'han aturat les morts. És del tot evident que no havien previst la postguerra a l'Iraq. Per altra banda, a l'arrel de tots els conflictes del Pròxim Orient sempre hi ha el mateix: el conflicte araboisraelià. Allà hi ha el punt de partida de qualsevol estratègia per aconseguir la pau i la democràcia de la regió. Sota aquest punt de vista, ens és difícil creure els Estats Units quan afirmen que van intervenir-hi per restablir la pau. Una vegada més, no li escau, precisament a Kant, donar suport a una empresa tan perillosa.

I, en quart lloc, Roger Scruton afirma que la república s'involveu en la guerra per instaurar la democràcia i la pau duradores a la regió. La fallida d'aquest raonament s'esdevé quan comprovem que només els pobles dels estats individuals poden aconseguir, pels seus mitjans, la democràcia. Des de l'exterior, l'únic que podem fer és aportar-los els coneixements que tenim de la democràcia i de les institucions, i la nostra experiència. Però la guerra en si, menada des de fora, no pot aportar-los ni la democràcia ni la pau duradora. Emmanuel Kant ho hauria entès millor que ningú.

La guerra ha tingut lloc, i ha fet milers de víctimes. Al mateix Iraq, la situació encara és explosiva. Molts altres països són escenari de nous atemptats terroristes de dimensions alarmants, que semblen, com a mínim en part, lligats al conflicte

iraquià. No importa quins foren els veritables motius d'aquesta guerra: el fet és que ni el Pròxim Orient, ni el món, no han esdevingut llocs més segurs, ni més democràtics o pacífics que abans de la invasió de l'Iraq. Per a mi, aquest estat dels fets és contrari al que Kant esperaria d'una aplicació reeixida de la raó humana.

Les idees de Kant sobre la pau mundial, sobre una comunitat internacional i sobre un sistema de dret aplicable a tots els estats de la Lliga de les Nacions són completament actuals: els estats nació s'han multiplicat i són cada vegada menys capaços de reeixir a l'hora d'establir unes estructures i unes institucions estables, conformes a l'estat de dret. I, tanmateix, des del món desenvolupat, mai no critiquem les mancances sistemàtiques dels països emergents, i normalment no hi establim un diàleg per tractar d'aquestes qüestions. Ens manquen, alhora, principis generals i aplicables a tots, i arguments jurídics precisos per identificar els estats que mereixen les nostres crítiques. En lloc d'això, el que fem és exercir pressions sobre els estats d'una manera sovint arbitrària (per què l'Iraq, i no Zimbabwe, per exemple?), la qual cosa pot provocar un fre als esforços interns de reforma de determinats països. Kant estava convençut que els ciutadans dels estats individuals havien de comprendre per ells mateixos el sentit d'un govern republicà i d'un dret internacional, i després instaurar-los per iniciativa pròpia. Per a Kant, la revolució francesa, tot i els excessos que s'hi cometeren, n'era un bon exemple.

La comunitat internacional hauria d'alliberar-se dels arguments purament morals i fer un tomb envers una política fonamentada en la raó, que oferira el grau més elevat possible d'objectivitat. Aquesta evolució tan necessària és inspirada per un imperatiu categòric, font de principis basats en els judicis, i no en la histèria; en un humanisme sòlid, i no en un moralisme hipòcrita. Kant hauria aprovat una política d'aquest tipus, ja que situa la raó per damunt de tot, fins i tot per damunt dels qui ocupen els càrrecs de responsabilitat política.

Antje Vollmer

© OpenDemocracy – EL TEMPS

Traducció: Maite Insa

B A S E S

PREMIS OCTUBRE

2004

PREMI D'ASSAIG JOAN FUSTER

Jurats: *Francesc-Marc Álvaro, Muriel Casals, Josep Fontana, Carles Viver Pi-Sunyer i Vicent Sanchis.*

Els originals hauran de tenir una extensió d'entre 150 i 250 fulls; cada full tindrà entre 1.800 i 2.000 caràcters.

El premi consisteix en una escultura d'Andreu Alfaro més la quantitat de 6.000 euros.

PREMI DE NARRATIVA ANDRÒMINA

Jurats: *Francesc Calafat, Alfred Mondria, Ramon Pla, Maria Mercè Roca i Francesc Sellés.*

Els originals hauran de tenir una extensió d'entre 150 i 200 fulls, cada full tindrà entre 1.800 i 2.000 caràcters.

El premi consisteix en una escultura d'Andreu Alfaro més la quantitat de 12.000 euros.

PREMI DE POESIA VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

Jurats: *Vicenç Altaió, David Castillo, Marc Granell, Anna Maria Moix i Tònia Passola.*

Els originals hauran de tenir una extensió d'entre 80 i 100 fulls.

El premi consisteix en una escultura d'Andreu Alfaro més la quantitat de 4.000 euros.

PREMI DE TEATRE

Jurats: *Mario Gas, Julio A. Máñez i Carme Portaceli.*
L'extensió dels originals haurà de ser d'entre 80 i 100 fulls.

El premi consisteix en una escultura d'Andreu Alfaro més la quantitat de 4.000 euros.

MÉS INFORMACIÓ:

edicions **3i4** València

Pérez Bayer, 11 – 46002 València
Tel. 963 516 492 – Fax 963 529 872

e-mail: tresiquatre@tresiquatre.com

www.tresiquatre.com